

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2656

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de humanitaire crisissituatie in Gaza* (ingezonden 21 juli 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 7 september 2017).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van de recente maatregelen die hebben geleid tot een humanitaire crisissituatie in Gaza?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de opvatting dat deze crisis een opeenstapeling van oorzaken kent, zoals de tien jaar durende blokkade van Israël en machtsstrijd tussen diverse Palestijnse machtsgroepen, zoals de Palestijnse Autoriteit en Hamas en ook Mohammed Dahlan? Zo niet, wat is dan uw analyse?

Antwoord 2

Er is reeds langere tijd sprake van een ernstige humanitaire situatie in Gaza. Aan deze situatie ligt een combinatie van oorzaken ten grondslag, waaronder de beperkingen die Israël heeft opgelegd op verkeer van goederen en personen, de diverse gewapende confrontaties die hebben plaatsgevonden, de herbewapening van Hamas, het gebrek aan voortgang ten aanzien van intra-Palestijnse verzoening en de moeizame wederopbouw. De humanitaire situatie is de laatste tijd verder verslechterd door het besluit van de Palestijnse Autoriteit om diensten ten behoeve van Gaza, zoals stroom- en brandstofleveranties, te verminderen. In een situatie waarin vrede met Israël uitblijft, de bezetting en de interne politieke verdeeldheid aan Palestijnse zijde voortduurt, komen de inwoners van Gaza steeds meer in de verdrukking. Het kabinet spreekt zijn grote zorg daarover uit.

¹ Gaza health care suffers as Palestinian factions play blame game, <http://www.reuters.com/article/us-palestinians-gaza-health-idUSKBN1A40DX>

Vraag 3, 4 en 5

Deelt u de mening dat de opschorting van leveranties van brandstof voor de elektriciteitsvoorziening een humanitaire noodsituatie schept, waarvan de bevolking van de Gazastrook direct het slachtoffer is?

Deelt u tevens de mening dat haperingen in de elektriciteitsproductie ernstige gevolgen hebben voor de watervoorziening? Zo niet, wat is dan uw analyse?

Deelt u de opvatting dat de vervuiling van de Middellandse Zee als gevolg van het ongezuiverd lozen van rioolwater het risico in zich draagt van epidemieën, niet alleen voor de bevolking van Gaza, maar ook voor aangrenzende gemeenschappen in Israël en Egypte?

Antwoord 3, 4 en 5

Het kabinet deelt de zorgen over de ernstige humanitaire situatie in Gaza. Aan een aantal basisvoorzieningen, zoals medicijnen, water en energie, bestaat grote tekorten. Het gebrek aan brandstof treft, naast vele huishoudens en ziekenhuizen, ook watervoorzieningen en afvalwaterverwerking. Het gebrek aan werkende rioolwatervoorzieningen leidt tot een vervuiling van zee- en grondwater, zowel in als rondom Gaza.

Vraag 6

Klopt het dat ernstig zieke patiënten in Gaza geweigerd zouden worden tot gespecialiseerde ziekenhuizen in Israël? Zo ja, wordt hiermee het internationale recht geschonden? Zo nee, hoe zit het dan wel?

Antwoord 6

Volgens lokale mensenrechtenorganisaties en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is het aantal patiënten dat Gaza uitreist om een medische behandeling te ondergaan in Israël of de Westelijke Jordaanoever drastisch gedaald. In juni 2017 zouden 1.728 personen zijn uitgereisd ten behoeve van medische behandeling, ten opzichte van 2.923 in dezelfde maand een jaar eerder. Volgens deze organisaties zouden zowel de Palestijnse Autoriteit als de Israëlische autoriteiten minder aanvragen verwerken. Dit zou mede het gevolg zijn van een grote vertraging in het financiële goedkeuringsproces van de Palestijnse Autoriteit. Deze goedkeuring is een vereiste alvorens een vergunningsaanvraag voor medische uitreizen kan worden ingediend bij de Israëlische autoriteiten. Het kabinet heeft geen precieze informatie over de weigering van ernstig zieke patiënten in Gaza tot gespecialiseerde ziekenhuizen in Israël.

Het kabinet acht het van belang dat zowel Israël als de Palestijnse Autoriteit hun verantwoordelijkheid nemen op basis van relevante verplichtingen onder het internationaal recht. Hieronder valt ook de verplichting maatregelen te nemen ter verwezenlijking van het recht van een ieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid. Daarnaast heeft Israël als bezettende mogendheid de verplichting de volksgezondheid in het bezette gebied te verzekeren.

Vraag 7 en 8

Wat heeft u in het licht van deze recente crisis ondernomen om de toegang tot Gaza te verbeteren, de leverantie van brandstof en reserveonderdelen te optimaliseren en het uitreizen naar ziekenhuizen in Israël voor ernstig zieke patiënten weer mogelijk te maken? Kunt u dat toelichten?

Wat zijn de mogelijkheden die u heeft in het kader van het bilaterale Samenwerkingsforum met Israël en ook het bilaterale Samenwerkingsforum met de Palestijnse Autoriteit om deze acute crisis te bestrijden en een structurele oplossing mogelijk te maken die op korte termijn leidt tot opheffing van de blokkade? Op welke wijze gebruikt u deze mogelijkheden en wat zijn daarvan de behaalde resultaten of de op korte termijn te verwachten resultaten?

Antwoord 7 en 8

Het kabinet wil de goede relaties met zowel Israël als de Palestijnse Autoriteit, mede dankzij de investering in de bilaterale samenwerkingsfora, benutten om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de situatie ter plaatse, het versterken van de Palestijnse economie en het vergroten van wederzijds vertrouwen.

Nederland staat onder andere via de ambassade in Tel Aviv en de vertegenwoordiging in Ramallah voortdurend in contact met Israël en de Palestijnse Autoriteit over de situatie in Gaza. De Nederlandse zorgen hierover worden zowel bilateraal als in VN-, EU- en Kwartetverband aangekaart. De Minister van Buitenlandse Zaken zal de crisis in Gaza ook aan de orde stellen tijdens de informele bijeenkomst van de Raad Buitenlandse Zaken («Gymnich») die 7-8 september in Tallinn plaatsvindt. Tijdens de laatste *Ad Hoc Liaison Committee* (AHLC), het donor-coördinatie platform voor de Palestijnse Gebieden, hebben Nederland en de EU alle partijen opgeroepen tot spoedige maatregelen om tot een fundamentele wijziging te komen van de politieke, veiligheids- en economische situatie in Gaza.

De Nederlandse inzet in Gaza is gericht op het bereiken van een duurzame oplossing, waarmee de humanitaire- en sociaaleconomische situatie structureel wordt verbeterd. Zo levert Nederland technische expertise ten behoeve van de aanleg van een gaspijpleiding naar Gaza. Mede dankzij de inzet van Nederland ging Israël in 2016 akkoord met de bouw van deze gaspijpleiding. Dit zal een duurzame oplossing bieden voor het gebrek aan stroom en de waterinfrastructuur in Gaza verbeteren. Nederland draagt voorts bij aan economisch herstel door middel van steun aan het *Gaza Reconstruction Mechanism* (GRM), de landbouwsector en door advisering door Nederlandse experts uit de private sector aan Gazaanse bedrijven. Ook zet Nederland in op het opheffen van de beperkingen op verkeer van goederen en personen van en naar Gaza. Mede dankzij de door Nederland gedoneerde scanners is er weer export uit Gaza mogelijk. Deze is gestegen van 182 vrachtwagens in 2013 naar 2.132 in 2016 (dit bedraagt 36% van de totale export van voor de afsluiting in 2007). Nederland blijft bij Israël aandringen op verdere versoepeling van handelsmogelijkheden en het verhogen van de efficiëntie. Het uiteindelijke doel blijft een volledige opening van de overgangen, met inachtneming van de Israëlische veiligheidszorgen. Daarnaast faciliteert Nederland bijeenkomsten tussen Israëlische en Palestijnse experts op de terreinen van energie, grensovergangen en water. Overeenstemming op deze thema's zal bijdragen aan de verbetering van de levensomstandigheden van Palestijnen, zowel op de Westelijke Jordaanoever als in Gaza.

Vraag 9

Bent u bereid om extra noodprogramma's van internationale ngo's in Gaza te steunen ten einde de allerergste nood te lenigen? Zo ja, om wat voor soort projecten gaat het dan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Humanitaire hulp wordt geleverd op basis van de humanitaire principes en het humanitair imperatief. Nederland doet dit door hulporganisaties met algemene ongeoormerkte bijdragen in staat te stellen inzet te plegen daar waar zij zien dat de nood het hoogst is. Nederland draagt daarom jaarlijks 13 miljoen euro bij aan de *United Nations Relief and Works Agency* (UNRWA). Deze middelen kan UNRWA inzetten in alle gebieden waar zij werkzaam is, ook in Gaza. Nederland behoort tot de top 15 grootste donoren van UNRWA. Nederlandse steun komt ook tot stand middels bijdragen van EU aan het algemene budget, het noodhulpfonds en andere specifieke projecten. De EU is de op een na grootste donor van UNRWA. Indien er dit jaar nog ruimte vrijkomt binnen de BHOS-begroting, zal het kabinet een extra bijdrage aan UNRWA welwillend overwegen.